

FUTHARK

Futhark

Verenigingsblad van de Scandinavische Vereniging Groningen

Maart 2011
Jaargang 5 - nummer 1

WELKOM

Door Christa Nagel

De lente is in aantocht, al laat de winter zich nog niet zo gemakkelijk verdrijven. Het bestuur van de Scandinavische Vereniging is weer druk geweest om een gevarieerd programma voor haar leden samen te stellen. In deze Futhark leest u daar meer over. Ook is er weer een aflevering van de rubriek ‘Het Scandinaviëgevoel van...’ die deze keer door Aletta Westra-Hofstee is geschreven.

Met het nieuwe jaar komt ook weer de oproep om de jaarlijkse contributie te betalen. Op de achterkant van deze Futhark vindt u het bedrag en rekeningnummer waarop dit bedrag overgemaakt kan worden. Noteer het in uw agenda zodat u het niet vergeet.

Ik heb voor u nog een tip, een kijktip. De koorts rond de boeken en films van Stieg Larsson is inmiddels weggeëbd. De eerste verfilming (*Snel Geld*) van een andere succesvolle Zweedse auteur, Jens Lapidus, is alweer verdwenen uit filmhuis Images. Maar... bij mij heeft een andere koorts toegeslagen. Enkele maanden geleden kwam ik bij toeval op het spoor van een Deense thriller op de Belgische televisie. *Forbrydelsen* is de titel van een 20-delige serie waarin de vrouwelijke politieagente/rechercheur Sarah Lund de hoofdrol speelt. Op zoek naar de dader van de moord op een 19-jarig meisje komt ze in contact met diverse personages. De kandidaat voor het Kopenhaagse burgemeesterschap, andere politici, de school (leraren en medeleerlingen) en natuurlijk de familie van het vermoorde meisje. Tijdens de afleveringen word je meegesleept in alle verwickelingen, zie je haarfijn wat een tragedie als deze met een gezin doet, krijgt de ‘saaie’ politiek een spannend tintje omdat je je afvraagt of de sympathieke en bevlogen politicus het toch echt niet gedaan heeft???

INHOUD

<i>Aankondiging</i>	
Programma voorjaar 2011	3
<i>Recensie</i>	
Tunturi's, bosbewoners en muggen in Fins Lapland	6
<i>Rubriek</i>	
Het Scandinaviëgevoel van...	7
<i>Verenigingsinformatie</i>	
Contributie & colofon	8

Kortom: een boeiende serie. Wie het geduld had, kon 20 weken elke vrijdagavond smullen. Ik had het geduld niet: van één van de bestuursleden heb ik de dvd geleend met 20 uren kijkplezier. Ik was gewaarschuwd: het is een verslavende serie! Klopt helemaal, de nachten werden aardig korter omdat ik vaak tegen mijn echtgenoot zei: “zullen we nóg een aflevering kijken?” Gelukkig was het kerstvakantie... Op dit moment zijn we de tweede reeks aan het kijken en ik heb op de website van de Deense televisie gelezen dat de derde serie eraan zit te komen. Joepie!!

PROGRAMMA VOORJAAR 2011

Lezing: ‘Art Nouveau in Noord Europa’

Door Jalf Flach

24 maart 2011

Art Nouveau/ Jugendstil ontstond als reactie op de Industriële revolutie. Deze kunststroming was doortrokken van heimwee naar het eerlijke handwerk en manifesteerde zich als ‘Gesamtkunst’ op allerlei gebieden.

Ze vond haar inspiraties in aan de natuur ontleende vormen en had de oprechte wens een mooiere wereld te creëren. Eigenlijk was het méér dan een kunstvorm, het was een ‘tijdgeest’, die o.m. resulteerde in volksverheffing, vrouwenemancipatie en arbeidersrechten.

In krap twintig jaar trok deze tijdgeest door Europa en vluchtte vervolgens, even abrupt als ze kwam, voor het kanongebulder van de eerste wereldoorlog. Ons achterlatend met een schat aan architectuur, glas in lood, meubelen, keramiek, beeldende kunst, juwelen, mode, posters en grafische vormgeving die nog steeds blijft boeien en verbazen.

In deze lezing proberen we te begrijpen wat in dit tijdsgewricht plaats vond en kunnen we genieten van pure schoonheid. Ieder land/volk heeft deze ontwikkeling op een eigen wijze vormgegeven en op deze avond verdiepen we ons, na een algemene introductie, in de Jugendstilvormgeving van – uiteraard – Noord Europa.

Aanvang: 19:30 uur. Zaal 13.12.00.18, Harmoniegebouw RuG

Algemene ledenvergadering, gevolgd door de grote Scandinavië Quiz

13 april 2011

Op woensdag 13 april vindt de jaarlijkse ledenvergadering plaats. De agenda en stukken voor deze vergadering zullen enkele weken voor aanvang van de vergadering per e-mail of post aan alle leden worden verstuurd.

Na afloop van de vergadering kunnen alle aanwezigen hun kennis van Scandinavië testen tijdens de Grote Scandinavië Quiz.

Voorproefje: De grote Scandinavië Quiz!

Quizmaster: Niels Rambags

Test je kennis over zeer uiteenlopende onderwerpen die allemaal te maken hebben met Scandinavië. Je hoeft geen whizzkid te zijn om deze quiz te kunnen winnen en

Aankondiging (vervolg)

je kunt er ook nog een prijs mee winnen. Om je alvast een beetje voor te bereiden hierbij drie voorbeeldvragen:

Voorbeeldvraag 1: Als je in Google de zoekterm Scandinavische thriller invult, welke vijf bekende films worden dan als eerste genoemd?

Voorbeeldvraag 2: Luister naar vijf liedjes die ooit als inzending voor het Eurovisie Songfestival zijn ingestuurd. Kun je bij elk liedje aangeven voor welk land dit liedje is ingestuurd (de liedjes zijn gezongen in de oorspronkelijke Scandinavische taal)?

Voorbeeldvraag 3: Wat zijn de top 10 attracties van Scandinavië?

Naast het testen van je kennis, het kunnen winnen van een mooie prijs, en een hoop plezier hebben zul je wellicht ook nog veel leren over Scandinavië. Of het nu gaat om Eurovisie songfestival liedjes, inwoneraantallen, topattracties of bekende Scandinavische thrillerauteurs. Tot woensdag 13 april!

Aanvang: 19:30 uur, Zaal 13.12.0018, Harmoniegebouw RuG.

Lezing: 'Martin A. Hansen (1909-1955) – een moderne Scandinavist'

Door Anders Bay

11 mei 2011

De Deense schrijver Martin A. Hansen (1909-1955) maakt in deze jaren een opzienbarende renaissance. Martin A. Hansen is opgenomen in de officiële Deense literatuurcanon en zijn dagboeken en een zeer groot aantal brieven zijn in de laatste jaren uitgegeven in dikke boekwerken. Zijn roman *Løgneren* (De leugenaar) uit 1950 is een van de best verkochte Deense romans en staat hoog op diverse lijsten van beste Deense romans ooit. Deze roman werd oorspronkelijk geschreven voor de radio en de bijna mythische radio-uitzending zorgde toen voor lege straten. In 1970 werd *Løgneren* verfilmd (met Frits Helmuth in de hoofdrol) en in 2008 werd dit kleinood in de Deense literatuur opnieuw ingesproken door Jens Albinus (o.a. bekend van de tv-serie *Ørnen*).

Martin A. Hansen was geïnteresseerd in geschiedenis, voornamelijk de Scandinavische, zo schreef hij het grote godsdiensthistorische werk *Orm og tyr* (1952) over “het geloof van de voorvaders”, en na een reis naar IJsland schreef hij het reisboek *Rejse paa Island* (1954).

De vernieuwde aandacht voor Martin A. Hansen heeft o.a. betekend dat men hem niet meer alleen beschouwt als de dichter van het “gammelliv”, maar als een vernieuwer die modern was vóór de modernisten in de jaren '60.

Aankondiging (vervolg)

Martin A. Hansen lijkt (juist) vandaag de dag mensen iets te vertellen te hebben en in mijn lezing, die ik zal voorzien van o.a. beeldmateriaal van de schrijver en geluidsfragmenten van zijn stem, zal ik ingaan op de belangrijkste gebeurtenissen in zijn leven en ik zal de belangrijkste werken uit zijn grote en veelzijdige oeuvre behandelen. De rode draad in de lezing wordt de zinsnede uit het dagboek van Martin A. Hansen: de mens is uitgestrekt tussen “helt hjemme – helt fremmed”.

Anders Bay is als docent Deens aan het Scandinavisch Instituut op de Rijksuniversiteit Groningen werkzaam geweest (als ‘sendelektor’) en is nu verbonden aan het Scandinavisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam, waar hij werkt aan een proefschrift over Martin A. Hansen.

Aanvang: 19:30 uur. Zaal 13.12.0018, Harmoniegebouw RuG.

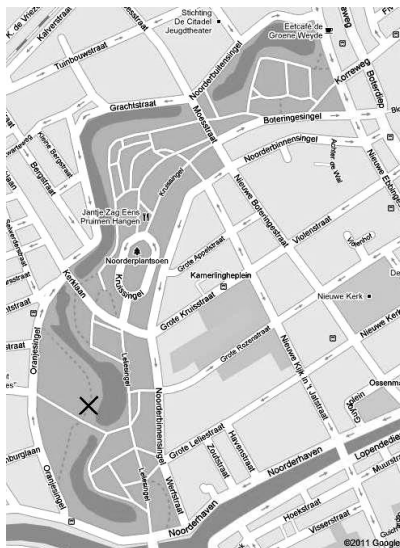
Picknick en Kubb

19 juni 2010

Op juni ontmoeten we elkaar in het Noorderplantsoen voor een zomerse picknick. Tijdens de picknick zullen we het Zweedse spel Kubb spelen. Kubb is een werpspel dat leuk is voor jong en oud en voor geoefende en minder geoefende spelers.

Voor de picknick vragen we alle leden zelf iets lekkers te eten en te drinken mee te nemen.

We verzamelen om 14:00 uur bij de grote speeltuin in het Noorderplantsoen (zie de X op het kaartje hiernaast).

Mededeling

Op donderdag 31 maart 2011 zal Janke Klok haar proefschrift, getiteld *Det norske litterære Feminapolis 1880-1980. Skram, Undset, Sande log Haslunds byromaner – mot en ny modernistisk genre (De Noorse literaire Feminapolis 1880-1980. Stadsromans van Skram, Undset, Sande en Haslund – een nieuw modernistisch genre)* verdedigen.

TUNTURI'S, BOSBEWONERS EN MUGGEN IN FINS LAPLAND

Door Sandra Westerhof

De personages in *De heremiet van de Roittorug. En meer Finse verhalen* zijn net zo mysterieus en ontoegankelijk als het landschap waarin ze leven. De twaalf verhalen van Mauri Paasilinna (1947) die in *De heremiet van de Roittorug* zijn verzameld, spelen zich af in Fins Lapland, een weids en woest gebied vol bossen, muggen, wilde rivieren en tunturi's, de typisch Finse bergen. De onherbergzame natuur heeft de bewoners beïnvloed, maar maakt ook indruk op bezoekers. Het gebied trekt namelijk toeristen aan – natuurlijk uit het buitenland, maar ook 'vreemdelingen' uit het verre Helsinki – die niet alleen door de woestheid van de natuur maar ook door de oorspronkelijke bewoners van hun stuk worden gebracht.

De bewoners zijn net als de omgeving allesbehalve vriendelijk en zachtaardig. Zo sturen twee 'noordelijke rendiermannen' een echtpaar over een verrotte brug boven een kolkende rivier, beschiet een verwilderde bosbewoner wandelaars met pijl en boog en wordt een Italiaanse lifter tot een erotisch avontuur gedwongen door een struise Finse. De verhalen gaan dus over geweld maar ze bevatten meer dan dat. Het zijn bizarre, absurde, soms trieste, maar zeker ook humoristische gebeurtenissen die Paasilinna beschrijft. Daarnaast worden maatschappelijke onderwerpen, zoals de leegloop van het platteland en de kap van oerbossen, behandeld.

Paasilinna's beschrijvingen van de personages en de natuur maken de verhalen zeer leesbaar en interessant. In het Parool werd de zin 'Hoe komt een bosbewoner aan een vrouw?' uit het verhaal *Ich liebe dich* al door recensent Maarten Moll als de geniaalste beginzin van dit jaar betiteld. Deze geniale zin is niet de enige reden om deze bundel te lezen. De andere verhalen zijn zeker de moeite waard. Van Mauri Paasilinna's bekendere broer Arto zijn al diverse boeken in het Nederlands verschenen en met deze uitgave van uitgeverij Wilde aardbeien is nu ook het werk van Mauri in het Nederlands te lezen. En daar kunnen we blij om zijn!

'De heremiet van de Roittorug. En meer Finse verhalen', Mauri Paasilinna, vertaald door F. van Groen, N. Janssen, E. Kal, G. Rijerse en P. Schot, met een nawoord van L. Ameel, Uitgeverij Wilde aardbeien, € 12,-, verkrijgbaar via www.wildeaardbeien.nl

HET SCANDINAVIËGEVOEL VAN...

Deze keer aan het woord: Aletta Westra-Hofstee, lid sinds 2009

Favoriete Scandinavische plaats

Jarenlang stond Odense bij mij op de eerste plaats, omdat ik daar een jaar heb gestudeerd tijdens mijn studie Deens en ik me daar enorm thuis voelde. Maar inmiddels ben ik verknocht geraakt aan Kopenhagen, of liever gezegd 'København'. Alleen de Deense naam voor die stad klinkt al heerlijk. Kopenhagen is voor mij: heel veel shoppen (design, kleding, kerstfrutsels, boeken) met tussendoor even bijkomen met een cafe latte in een van de hippe cafeetjes, Nyhavn, musea (voor mijn favoriete museum moet ik iets verder reizen, Louisiana), en prachtige wijken en gebouwen als Den sorte Diamant (zie foto).

Favoriete Scandinavische boek

Een van de eerste boeken die ik voor mijn studie in het Deens moest lezen was 'Dansen med Regitze'. Jaren later zag ik de film die ervan is gemaakt. Een goede verfilming van een prachtig boek: een realistisch verhaal met een vertrouwd Deens familiesfeertje, boeiend tot het eind, want pas dan wordt echt goed duidelijk waarom ze een feest organiseren.

Favoriete Scandinavische film

Op het moment kijk ik met een vriendin (en lid van de Vereniging), Berit Coombs, het familiedrama *Sommer*, geproduceerd door DR (Danmarks Radio). Een heerlijke serie in 20 delen over een arts die gaat dementeren, zijn zoons, en hun problemen en belevenissen.

Favoriete Scandinavische muziek

Ik heb diverse leuke Scandinavische cd's maar het liefst zing ik - van jongs af aan - de Scandinavische Lucialiedjes mee.

Wordt vervolgd op de achterkant van deze Futhark...

HET SCANDINAVIË- GEVOEL VAN... (vervolg)

Favoriete Scandinavische gerecht

Bij een gerecht denk ik meteen aan gravad laks, met natuurlijk de onmisbare mosterd-dille dressing. Maar als ik iets voor bij de koffie/thee mag noemen, dan graag een heuse Deense ‘wienerstang’.

Favoriete Scandinavische woord

Ik houd van praten maar soms is het ook handig om iets in weinig woorden te kunnen omschrijven: ‘søskende’ is zo’n woord (Deens voor ‘broers en zussen’). Een ideaal woord, vooral als je meerdere broers en zussen hebt zoals ik.

Voor de volgende keer nodigt Aletta graag Berit Coombs uit om haar Scandinaviëgevoel te omschrijven.

CONTRIBUTIE

Mocht u de contributie voor het jaar 2011 nog niet hebben overgemaakt, dan verzoeken we u dat nu te doen.

U kunt het bedrag (€ 15,00 voor individuen, € 22,50 voor paren of € 7,50 voor studenten) overmaken op rekeningnummer 3308305 t.n.v. Scandinavische Vereniging te Groningen.

Alvast bedankt!

COLOFON

Dit blad is een uitgave van de Scandinavische Vereniging Groningen

De redactie bestaat uit het bestuur van de vereniging
Anders Bay (voorzitter)
Frank Houwaard
(penningmeester/secretaris)
Christa Nagel
Niels Rambags
Hans Spa
Sandra Westerhof

Het blad wordt gratis verspreid onder alle leden van de Scandinavische Vereniging Groningen

Het lidmaatschap van de vereniging kost per jaar (prijzen in 2011)
€ 15,00 voor individuen
€ 22,50 voor paren en
€ 7,50 voor studenten

Wij zijn te bereiken per post:
Hardewikerstraat 32
9712 GT Groningen

via e-mail:
scandinavischevereniging@home.nl

op internet:
www.scandinavischevereniginggroningen.net